

Treball de Final de Màster

Sense llum ni aigua, un webdoc sobre la pobresa energètica a Catalunya

Màster universitari de Periodisme i Comunicació Digital: Dades i Noves Formes

Narratives

Universitat Oberta de Catalunya

Estudiant: Lluç Salvadó Farré

Tutor del TFM: Luiz Péres

1. Introducció

El meu Treball Final de Màster és un webdocumental (webdoc) sobre la pobresa energètica a Catalunya titulat *Sense llum ni aigua*. El documental inclou entrevistes a representants de quatre organitzacions en defensa del dret als subministraments bàsics, dos persones que viuen amb risc d'exclusió residencial i dos treballadors de la cooperativa energètica Som Energia. Es pot trobar a la pàgina web www.sensellumniaigua.org. El TFM és de modalitat professionalitzadora ja que el resultat final és un reportatge periodístic en una pàgina web amb un documental audiovisual i informació sobre la pobresa energètica a Catalunya.

El webdoc inclou un documental audiovisual de 57 minuts publicat a la pàgina web, un compte d'Instagram i Twitter i un canal de YouTube per incentivar la difusió i, finalment, una iniciativa de participació ciutadana que resultarà en una petició al Parlament de Catalunya per mitigar la pobresa energètica. També he creat enganxines amb els codis QR de la pàgina web, i els QR dels compte d'Instagram i de Twitter que empegaré pels carrers de Catalunya.

1.1 Justificació del tema

Elaborar un webdoc sobre la pobresa energètica és una necessitat social i periodística. Cal conscienciar a la ciutadania i protegir els drets de les persones en risc d'exclusió residencial, especialment en un moment en el que el preu de l'energia està incrementant de forma desorbitada.

A Espanya s'estima que 2,6 milions de llars viuen amb pobresa energètica, corresponent a 6,8 milions de persones o el 15% de la població (Tirado Herrero, Jiménez Meneses, López Fernández i Irigoyen Hidalgo, 2018). El nombre real de persones que viuen amb aquesta situació no és fàcil de mesurar, ja que els indicadors que defineixen què és la pobresa energètica varien entre països i estudis.

Molts ciutadans pateixen, poc o molt, les conseqüències negatives del model energètic que tenim. He elaborat el webdoc *Sense llum ni aigua* per visibilitzar el problema de la pobresa energètica a Catalunya i conscienciar a la ciutadania sobre la necessitat d'un canvi estructural en la producció i consum dels subministraments bàsics.

La lluita contra la pobresa energètica va molt lligada als moviments socials i a l'activisme, els quals s'avenen molt bé amb els mitjans online degut a la seva manca d'institucionalització, a diferència per exemple de les cadenes de ràdio i televisió.

Un webdocumental o documental interactiu no és tan sols un documental publicat a la web. La interacció inherent dels mitjans online permet que es puguin utilitzar elements participatius al documental (Gifreu Castells, 2014). El periodisme necessita fer ús dels nous mitjans digitals per crear contingut més objectiu, transparent i socialment rellevant.

Alguns dels beneficis dels webdocs són que obren la possibilitat de crear reportatges interactius i amb una alta visibilitat, a més els mitjans online tenen un emmagatzematge molt més gran que el dels mitjans tradicionals. L'extens emmagatzematge i les característiques interactives inherents del format online es poden aprofitar per publicar reportatges més participatius, inclusivament i transparents.

Sense llum ni aigua visibilitza el problema de la pobresa energètica i incentiva a la ciutadania a participar en el procés democràtic aportant una demanda o petició individual (amb format vídeo o text) que penjo en una secció de la pàgina web. El conjunt de peticions individuals conformaran una e-peticció al Parlament de Catalunya per millorar el model energètic actual i aconseguir que cap família visqui amb pobresa energètica.

1.1.Viabilitat

El projecte requereix d'un seguit de recursos tècnics, econòmics i humans. Pel que fa als recursos tècnics, és necessari tenir coneixements de gravació i edició de vídeo. També calen nocions de comunicació digital per elaborar una pàgina web senzilla però atractiva per als usuaris i per a la creació de contingut per a les xarxes socials.

Els recursos econòmics destinats al projecte són la subscripció a la pàgina web SimpleSite la qual inclou el domini i val 15€ al mes. També s'han destinat 14€ per a la impressió de 80 enganxines amb els codis QR de la pàgina web i els comptes de xarxes socials. El cost total del webdoc és d'uns 29€, exclouent els costos de transport per gravar les entrevistes. És per tan un webdoc extremadament barat i que, amb més recursos econòmics, podria convertir-se en un projecte molt més innovador i amb molt més impacte polític. Les ulleres de Realitat Virtual es podrien utilitzar per crear espais de conscienciació de la pobresa energètica, per exemple mitjançant vídeos amb 3D on els usuaris es posen a la pell d'una persona que viu amb risc d'exclusió residencial.

La part més important del projecte són els recursos humans. Ha sigut necessari contactar amb representants d'organitzacions de la societat civil (Aliança contra la Pobresa Energètica, Enginyeria Sense Fronteres, Energia Justa, Associació Benestar i Desenvolupament i Ecoserveis) treballadors de serveis socials i treballadors de la

cooperativa Som Energia per entendre a fons la problemàtica de la pobresa energètica a Catalunya.

1.2.Objectius del projecte

La necessitat d'una gestió sostenible dels subministraments bàsics és evident no tan sols des del punt de vista econòmic, sinó també des del punt de vista mediambiental. Moltes famílies sofreixen tant a nivell social com a nivell econòmic com a conseqüència de la pobresa energètica. És per això que aquest Treball de final de màster té l'objectiu general de *visibilitzar a les persones que viuen amb pobresa energètica a Catalunya i a les organitzacions de la societat civil que lluiten per mitigar-la.*

El webdoc té com a objectius específics: *donar a conèixer les vies d'ajuda i proteccions legals que existeixen i oferir material audiovisual a les organitzacions que actualment treballen en defensa del dret a un subministrament bàsic.* A més, el projecte també té l'objectiu específic a llarg termini de *garantir una protecció més integral dels drets de les persones amb risc d'exclusió residencial i incentivar la participació ciutadana en el procés democràtic mitjançant una petició al Parlament de Catalunya.*

2. Marc de referència

2.1. L'impacte dels mitjans digitals en l'ètica de les notícies

Els mitjans digitals difereixen dels mitjans tradicionals en el fet que permeten que els usuaris participin en el procés de creació de contingut (Lee Hunter, 2021). Aquesta interactivitat inherent de l'internet ha impactat en l'ètica de les notícies. Els usuaris d'internet demanen participació, solucions personalitzades i tenen una percepció menys estricta del que consideren que és una producció acceptable.

Un canvi deontològic provocat pels mitjans digitals és el canvi de la transparència a l'objectivitat (Lee Hunter, 2021). Els usuaris d'internet esperen que els mitjans que consumeixen tinguin un biaix informatiu i dubten la possibilitat d'una objectivitat real. El valor deontològic que atorga qualitat al mitjà online és la transparència. Si la impossibilitat d'una objectivitat real queda desemmascarada, el valor de la transparència de les fonts i del procés de producció del contingut guanya pes en el món digital que vivim.

Els mitjans digitals han provocat que els usuaris esperin transparència, no objectivitat, que vulguin participar en el procés de producció periodística i que esperin que els periodistes proporcionin solucions pels problemes que visibilitzen.

2.2.El webdocumental

La definició de webdoc no és rígida. I aquesta manca de rigidesa, aquesta flexibilitat, és precisament un dels punts forts dels webdocumentals. Aquest tipus de format periodístic obra la possibilitat a una millora indefinida, dissolvent la línia que separa els processos de producció y difusió. Una pàgina web és un espai que es pot modificar en qualsevol moment, s'hi poden afegir dades i entrevistes, canviar-ne el disseny o fins i tot expandir-ne la temàtica. El webdoc com a procés eternament inacabat és, per a mi, el principal avantatge d'aquest tipus de reportatge periodístic.

És important mencionar que, a diferència d'un documental audiovisual tradicional, un webdoc permet recopilar dades sobre els usuaris que entren a la pàgina web. Tenir informació sobre els usuaris que estan interessats en el tema pot ajudar a les organitzacions que lluiten per mitigar la pobresa energètica i als propis periodistes a incidir políticament.

Gifreu Castells (2014) explica que el webdoc és un format periodístic innovador que permet involucrar als ciutadans en el procés de producció convertint-los en participants, per exemple mitjançant un blog, un joc en línia o enviant suggeriments. La participació que permeten els webdocs es pot utilitzar per visibilitzar i conscienciar a la ciutadania sobre temàtiques socials de gran rellevància.

Un altre avantatge del webdoc és que, com a eina d'internet, permet fer ús dels hipermèdia, és a dir, enllaçar contingut (Gifreu Castells, 2014). Poder enllaçar contingut, per exemple entre les pàgines web d'entitats col·laboradores o a peticions fetes a cambres legislatives, obra la possibilitat d'incidir políticament i a mitigar les desigualtats socials de forma més directa.

Finalment, un avantatge del webdoc que s'esdevé dels mitjans online és que permet divulgar una quantitat d'informació molt més elevada de la que és possible en un documental audiovisual de cinema o televisió. Això es deu a l'emmagatzematge disponible en els mitjans digitals, un emmagatzematge que els mitjans tradicionals manquen.

Els usuaris que entren a la pàgina del webdoc *Sense llum ni aigua* poden veure les entrevistes que s'han utilitzat per produir el documental, fet que aporta transparència al procés de producció. Aquesta transparència, que és més aviat un avantatge indirecte del format online, és un punt a favor a tenir en compte, perquè permet demostrar el rigor del periodista en el procés de producció del documental a la vegada que amplia la informació proporcionada als usuaris.

2.3. Les desigualtats socials i el periodisme

El sistema neoliberal en el que vivim ens força a interioritzar la pobresa com un problema innat de la naturalesa humana. Aquest sistema brutalment conservador ens fa obviar la disparitat econòmica, fet que ens fa creure que les desigualtats socials són culpa de qui les pateix.

L'assaig de Dreidre O'Neill *Working-class zeroes: the media and the invisibility of social inequalities* (2020) tracta sobre la idea de classe social i, en particular, sobre la seva relació amb la cultura i els mitjans de comunicació.

En aquest assaig, O'Neill fa una crítica al sistema neoliberal i explica els mecanismes de reproducció de la idea de classe que utilitza aquest sistema (2020). Com molt bé explica l'autor:

“Vivim en un moment en que l'ús dels bancs d'aliments està incrementant, persones sense llar es moren de fred al carrer, la cerca de beneficis de les corporacions globals està destrossant el mediambient i posant en risc l'existència del planeta mentre destrueix les vides dels pobles originaris, en el que les guerres es justifiquen perquè matèries primeres com el petroli puguin ser explotades, en el que el treball tant a nivell nacional com global està sent reduït a contractes de zero hores o a contractes temporals i convenis de falsos autònoms.”

(O'Neill, 2020)

I continua:

“Tot això s'esdevé a costa de les persones més pobres d'aquesta societat, les quals se les incentiva a creure que les persones forçades a migrar són la raó per la qual tenen tan poc i, d'aquesta manera, se n'obvia el paper del capitalisme.”

(O'Neill, 2020)

Les discussions actuals sobre la pobresa han deixat de banda la idea de classe i en tenen prou amb meres documentalitzacions sobre la injustícia i la desigualtat (O'Neill, 2020). El buit ideològic en que es troben les discussions sobre la pobresa es deu a la manca d'una classe treballadora organitzada. Els estudis dels mitjans i els estudis culturals ja no tracten la classe social com un marc explicatiu i han deixat de qüestionar els principis del neoliberalisme (O'Neill, 2020).

Els professionals del periodisme són decisius en la percepció social de la desigualtat i en la auto-percepció de persones i col·lectius dins d'una classes social o una altra (Zeller, 2017). Els mitjans de comunicació acostumen a representar les desigualtats, la riquesa i la pobresa amb meres xifres i indicadors quantitativs. Aquesta tendència de molts mitjans ha provocat una neutralització mediàtica de la pobresa i la desigualtat (Zeller, 2017).

2.4 La pobresa energètica

El 15 % dels espanyols viuen en una situació de pobresa energètica, corresponent a 6,8 milions de persones o 2,6 milions de llars, segons un estudi del 2018 de l'Associació de Ciències Ambientals (Tirado Herrero, Jiménez Meneses, López Fernández, i Irigoyen Hidalgo, 2018). A més, el 60% de persones vivint amb pobresa energètica, és a dir, 4,1 milions de residents a Espanya, no compleixen els requisits de l'Enquesta de Condicions de Vida per a rebre el bo social que ajuda a pagar les despeses d'energia (Tirado Herrero et al, 2018).

Hi ha varies organitzacions de la societat civil que lluiten per mitigar la pobresa energètica a Catalunya. Per la realització de *Sense llum ni aigua* he contactat amb l'Aliança contra la Pobresa Energètica (APE), Energia Justa i Enginyeria Sense Fronteres. A continuació explico algunes de les organitzacions i iniciatives que defensen el dret als subministraments bàsics a Catalunya:

L'**Aliança contra la Pobresa Energètica (APE)** és una organització sense ànim de lucre fundada al febrer del 2014 que té l'objectiu de defensar el dret a subministraments bàsics. Organitzen concentracions en defensa d'aquest dret, han impulsat una Iniciativa Legislativa Popular que va ser aprovada com a llei al Parlament de Catalunya (Llei 24/2015), fan assessoraments col·lectius cada dues setmanes per solucionar els problemes de persones que viuen amb pobresa energètica i donar-los-hi suport emocional. També han participat en la recopilació de dades per un informe sobre la pobresa energètica a Catalunya.

Enginyeria Sense Fronteres (ESF) es una entitat sense ànim de lucre involucrada en projectes de cooperació a països del sud global relacionats amb l'accés a l'aigua i a l'energia. Des de la crisi econòmica del 2008 també estan involucrats en l'accés als subministraments bàsics a Catalunya ([Pàgina web d'Enginyeria Sense Fronteres], 16 de juny del 2022).

Energia Justa és una iniciativa que van crear les organitzacions Ecoserveis i Associació Benestar i Desenvolupament (ABD) per lluitar contra la pobresa energètica i els seus efectes contra la salut, l'economia i el benestar de les persones ([Pàgina web d'Energia Justa]). La iniciativa rep el finançament de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona.

A l'octubre del 2015 hi havia set **Comunitats Auto-Finançades (CAF)** involucrades en un projecte d'aproximadament 750 persones entre 30 i 70 anys amb ingressos baixos i mitjos ([Ecoserveis], 2017).

Al 29 de juliol del 2015 es va aprovar al Parlament de Catalunya la **Llei 24/2015**. Aquesta llei va sorgir d'una Iniciativa Legislativa Popular per part de les entitats civils Aliança contra la Pobresa Energètica, Plataforma d'Afectades per la Hipoteca (PAH) i l'Observatori DESC (Tirado Herrero, Luna Esteves, Campuzano Guerra, i Babot Barbero, 2021). La Llei 24/2015 prohibeix els talls de subministraments bàsics a persones en risc d'exclusió residencial (Tirado Herrero et al., 2021). Els serveis socials són els encarregats de determinar quines persones viuen en risc d'exclusió residencial, segons l'Indicador de Renda de Sufficiència de Catalunya (IRSC), la composició de la unitat familiar i la presència de persones amb discapacitat o gran dependència a la llar (Tirado Herrero et al, 2021).

L'informe *L'aplicació de la Llei 24/2015 al món municipal. La lluita contra la pobresa energètica a Catalunya, en xifres* es va publicar al desembre del 2021. L'APE i Enginyeria Sense Fronteres (ESF) van fer una sol·licitud d'accés a la informació pública al Departament de Treball, Afers socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya per demanar accés a dades sobre l'aplicació de la Llei 24/2015 i, així, poder-ne avaluar els efectes (Tirado Herrero, Luna Esteves, Campuzano Guerra, i Babot Barbero, 2021). L'informe recull dades de 77 administracions locals, 45 ajuntaments i 32 altres ens locals, (Consells Comarcals, Consorci de Benestar Social o Mancomunitat) i dades dels fitxers RUDEL (Registre Unificat de Dades dels Ens Locals) de la Generalitat de Catalunya (Tirado Herrero et al, 2021).

Les dades que recull l'informe engloben 693 municipis, on hi viu el 83% de la població de Catalunya. Segons aquestes dades només es destinen 1,90€ per habitant a l'any de mitjana del pressupost municipal als ajuts d'urgència social pel pagament de les factures de la llum (Tirado Herrero, S., Luna Esteves, G., Campuzano Guerra, M., i Babot Barbero, J., 2021). En l'estudi de Tirado Herrero et al (2021) els serveis socials de diferents indrets de Catalunya demanen una gestió més estandarditzada per a l'aplicació de la Llei 24/2015. També remarquen la necessitat de recopilar dades sobre els efectes de la Llei 24/2015 per poder millorar-ne la seva aplicació (Tirado Herrero et al., 2021).

3. El procés d'elaboració del webdoc

3.1. Contingut del webdoc

La pàgina web www.sensellumniaigua.org inclou les següents seccions:

- 1) Una **pàgina d'Inici** (*Imatge 2*) amb un paràgraf breu que introdueix el projecte *Sense llum ni aigua*. A la pàgina d'Inici també hi ha una línia del temps on es poden veure les fites més importants de la lluita contra la pobresa energètica.

- 2) Una **secció on hi ha penjat el documental audiovisual** anomenada “Sense llum ni aigua” (*Imatge 3*). El documental audiovisual és de 57 minuts de durada i inclou: entrevistes a entitats que lluiten per la defensa dels drets de les persones vulnerables a la pobresa energètica (Aliança contra la Pobresa Energètica, Energia Justa i Enginyeria Sense Fronteres); entrevistes a dues persones vulnerables que expliquen les dificultats en que es troben de primera mà; entrevista a dos treballadors de la cooperativa subministradora Som Energia, que té una ètica empresarial ecologista i socialment responsable.
- 3) Una **secció amb tres vídeos** anomenada “La Pobresa Energètica” (*Imatge 4*). Aquesta secció conté tres vídeos que responen a les preguntes *Què és la pobresa energètica?* (vídeo d’uns 5 minuts), *Quines dificultats es troba una persona que viu amb pobresa energètica?* (vídeo d’uns 12 minuts) i *Què és la Llei 24/2015?* (vídeo d’uns 3 minuts).
- 4) Una **secció per adherir-se a la petició** anomenada “La petició” (*Imatge 5*). Aquesta secció consisteix en recopilar peticions individuals a la Generalitat i al Parlament per millorar el model energètic. Les peticions es publiquen a la pàgina web, en format vídeo o text segons les preferències de cada participant, i conformaran una e-peticció al Parlament de Catalunya.
- 5) Una **secció amb els enllaços a les organitzacions** que han participat en el documental anomenada “Entitats” (*Imatge 6*). Per cada entitat hi ha una publicació a la secció on s’explica a que es dediquen.
- 6) Una **secció de “Contacte”** (*Imatge 7*) on es pot contactar amb mi per qualsevol aportació o suggeriment. La pàgina de contacte és molt important per les diferents vies de continuïtat del projecte. Un webdoc ofereix la possibilitat d’edició continuada, ja que es pot afegir informació al reportatge, utilitzar formats interactius innovadors que requereixen més recursos econòmics o entrevistar a més experts i persones amb risc d’exclusió residencial.

He creat comptes de xarxes socials per arribar a més persones. Les xarxes socials que he utilitzat, degut a la seva popularitat, són Twitter (*Imatge 10*) i Instagram (*Imatge 11*). Pel incentivar la difusió també hi ha un canal de YouTube (*Imatge 12*) amb els tres vídeos curts de la secció “La Pobresa Energètica” de la pàgina web. Els vídeos curts també estan penjats als comptes de Twitter i Instagram. Finalment he creat enganxines amb els codis QR (*Imatge 13*) de la pàgina web i dels comptes de xarxes socials.

3.2. Fases del projecte

El projecte s’ha desenvolupat amb set fases:

Fase 1: recopilació d’informació i contacte amb les entitats (del 16 de març al 13 d’abril)

En aquesta primera fase llegeixo la Llei 24/2015, informes i estudis sobre la pobresa energètica i articles acadèmics sobre el format periodístic del webdocumental. També contacto amb l’Aliança contra la Pobresa Energètica (APE), el Consell Comarcal de l’Urgell, una treballadora social de Calaf, l’entitat Energia Justa, Energia Sense Fronteres i representants de la subministradora ecologista Som Energia.

Fase 2: Creació de la pàgina web (13 d’abril)

Utilitzo una subscripció de SimpleSite per registrar el meu domini i crear la pàgina web.

Fase 3: Gravació de les entrevistes a representants d’organitzacions i a persones afectades (a partir del 19 d’abril)

En aquesta fase gravo les entrevistes a representants de les organitzacions i empreses que he mencionat en la Fase 1 i a persones afectades per la pobresa energètica, a les quals he tingut accés gràcies a l’APE. Les entrevistes que realitzo són les següents:

- 19 d’abril del 2022: entrevista a en Fernando Alegria de l’Associació Benestar i Desenvolupament (una de les dues entitats que coordinen el programa Energia Justa).
- 20 d’abril del 2022: entrevista a l’Encarna Contreras, resident a Gavà que viu amb risc d’exclusió residencial i membre de l’APE.
- 26 d’abril del 2022: entrevista a en Josep Babot activista de l’APE i tècnic jurídic d’Enginyeria Sense Fronteres (ESF).
- 29 d’abril del 2022: entrevista a la Irene González, d’ESF.
- 9 de maig del 2022: entrevista a en Marc Escarrabill que viu a Vic amb risc d’exclusió residencial i és membre de l’APE.

- 16 de maig del 2022: entrevista a la Laia Rosell d'Ecoserveis (la segona entitat que coordina el programa Energia Justa).
- 31 de maig del 2022: entrevista a la Núria Brucart i l'Aram Figueras, dos treballadors del departament de cobraments de la cooperativa Som Energia.

Fase 4: Edició del documental audiovisual i creació de la pàgina web (del 16 de maig al 15 de juny)

Edició del documental utilitzant el software d'edició iMovie.

Fase 5: Afegir el documental audiovisual a la pàgina web i crear els comptes de xarxes socials (15 de juny)

Creació dels comptes de xarxes socials per difondre el webdoc i publicació dels continguts per a cada perfil social. El contingut publicat a xarxes socials i al canal de YouTube són tres vídeos curts que responen a tres preguntes sobre la pobresa energètica i una publicació incentivant a la ciutadania a participar en la e-peticció que faré al Parlament de Catalunya.

Fase 6: Demanar difusió a través de xarxes socials i les enganxines i agraïments als participants (a partir del 15 de juny)

Es dona les gràcies als participants del documental per correu electrònic. També es demana a les entitats que comparteixin la pàgina web i els comptes de xarxes socials a través dels seus comptes de Twitter i Instagram. Les enganxines amb el codi QR dels comptes de xarxes i la pàgina web s'enganxen per diferents indrets de Catalunya.

Fase 7: Observació dels possibles efectes del webdoc (a partir del 16 de juny)

Alguns efectes que es poden mesurar són les visites a la pàgina web, el nombre de persones que s'adhereixin a la petició i el nombre de seguidors a les xarxes socials. També hi poden haver altres efectes menys mesurables, com l'organització de manifestacions o la visibilitat als mitjans de comunicació que puguin veure's condicionats pel webdoc.

4. Aportació professional del projecte

El projecte *Sense llum ni aigua* aporta una perspectiva única de la pobresa energètica a Catalunya, gràcies al fet que està elaborat per un periodista independent i inclou la perspectiva d'organitzacions de la societat civil i de persones afectades.

El webdoc fa dues grans aportacions professionals al periodisme dedicat a les desigualtats socials. En primer lloc, fa una aportació tècnica al periodisme oferint contingut digital, accessible per a tothom amb connexió a Internet, sobre una problemàtica que viuen milions de persones a Espanya. Es tracta d'una aportació de

format a la professió periodística, ja que aposta per la difusió en mitjans online. El webdoc, com a mitjà online, permet que el procés de producció periodístic no tingui un fi i que, per tant, sempre es puguin afegir entrevistes i millorar la qualitat del documental.

En segon lloc, el projecte aporta una dimensió social al problema de la pobresa energètica. Més enllà de la perspectiva merament comercial o econòmica, *Sense llum ni aigua* visibilitza a les organitzacions i persones que lluiten contra la pobresa energètica. Gràcies a aquest webdoc es pot visibilitzar a les organitzacions de la societat civil, remarcar les seves ambicions, accions socials i temors. Com a projecte periodístic de justícia social, el webdoc es posiciona clarament a favor de la necessitat de defensar el dret a un subministrament bàsic.

5. Limitacions

El projecte *Sense llum ni aigua* innova en el format online perquè busca apropar a la ciutadania al procés de producció mitjançant aportacions que conformaran una e-peticció al Parlament de Catalunya. Aquesta participació incentiva el procés democràtic amb l'objectiu d'incidir políticament.

Els recursos econòmics necessaris per elaborar el projecte són molt baixos. Amb recursos econòmics més elevats es podria incentivar més la participació ciutadana i incidir en la legislació que regula el mercat energètic català.

Una limitació del webdoc és que no té tanta audiència com els documentals de televisió o cinema. Un altre problema és la falta de recursos tècnics. És necessari un equip de so i imatge per elaborar un documental audiovisual de més qualitat artística.

En un futur podria col·laborar amb d'altres professionals de comunicacions per millorar la qualitat tècnica del documental i augmentar l'audiència i participació ciutadana, ja que no tinc coneixements de disseny gràfic o experiència elaborant contingut audiovisual.

6. Conclusions

Els webdocs ofereixen la possibilitat de participar en el procés de producció als usuaris, la qual cosa incentiva la democratització de la ciutadania, especialment quan es tracta de conscienciar a la població sobre problemàtiques de justícia social.

Les desigualtats socials acostumen a representar-se als mitjans tradicionals amb dades i xifres, la qual cosa neutralitza la pobresa i les desigualtats. Reportatges com *Sense llum ni aigua*, que visibilitzen a organitzacions de la societat civil i a les persones afectades, aporten una visió qualitativa de les desigualtats socials.

Els usuaris dels mitjans digitals volen periodisme transparent i que aportí solucions als problemes socials. *Sense llum ni aigua* té l'objectiu a llarg termini d'incidir políticament en el model energètic per construir una societat més justa, democràtica i igualitària. Seria interessant realitzar més reportatges com aquest en d'altres àmbits, com podrien ser el canvi climàtic, la crisi habitacional o la precarietat laboral.

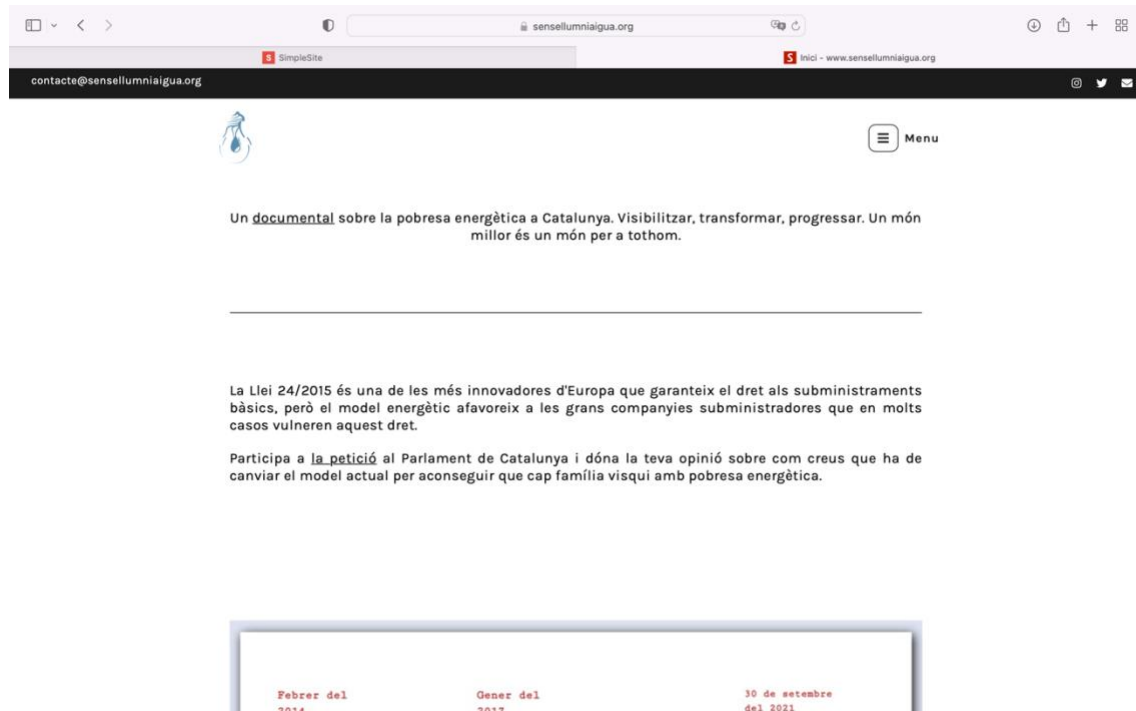
7. Bibliografia

- [Ecoserveis], (2017). Atlas of Energy Poverty in Europe. State-by-state review. <https://www.ecoserveis.net/wp-content/uploads/2019/02/Atlas-of-energy-poverty-initiatives-in-Europe.pdf>
- Lee Hunter, M. (2021). Mapping Digital Media: Digital Media and Investigative Reporting. *Open Society Foundations*. <https://www.opensocietyfoundations.org/publications/digital-media-and-investigative-reporting>
- [Llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica]. (2015). <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6928/1438494.pdf>
- [MAS Consulting Trends]. (2014). La pobreza energética: análisis y soluciones. https://niunhogarsinenergia.org/panel/uploads/documentos/pobrezaenergetica_mct2.pdf
- [Pàgina web d'Energia Justa]. Extret el 13 de maig del 2022. url: www.energiajusta.org
- [Pàgina web d'Enginyeria Sense Fronteres]. Extret el 16 de juny del 2022. url: <https://esf-cat.org>
- Tirado Herrero, S., Luna Esteves, G., Campuzano Guerra, M., i Babot Barbero, J. (2021). La lluita contra la pobresa energètica al món municipal. L'aplicació de la llei 24/2015, en xifres. *Enginyeria Sense Fronteres i Aliança contra la Pobresa Energètica*. <https://esf-cat.org/en/blog/2021/09/21/presentem-linforme-la-lluita-contra-la-pobresa-energetica-al-mon-municipal-laplicacio-de-la-llei-24-2015-en-xifres/>
- Tirado Herrero., S., Jiménez Meneses, L., López Fernández, J.L., i Irigoyen Hidalgo, V.M. (2018). Pobreza energética en España 2018. Hacia un sistema de indicadores y una estrategia de actuación estatales. *Asociación de Ciencias Ambientales*. <https://niunhogarsinenergia.org/panel/uploads/documentos/informe%20pobreza%20energética%202018.pdf>
- O'Neill, D. (2020). Working-class zeroes: the media and the invisibility of social inequalities. *International Journal of media & cultural studies*, vol 16, núm 1. <https://web.p.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=34693bc0-0fed-419c-bc93-98fce7c03acc%40redis>

Zeller, Carlos. «El periodisme en l'era de les desigualtats». *Clivatge. Revista d'estudis i testimonis sobre els conflictes i els canvis socials*, [en línia], 2017, Núm. 5, p. 322-56, <https://raco.cat/index.php/clivatge/article/view/321480> [Consulta: 16-06-2022].

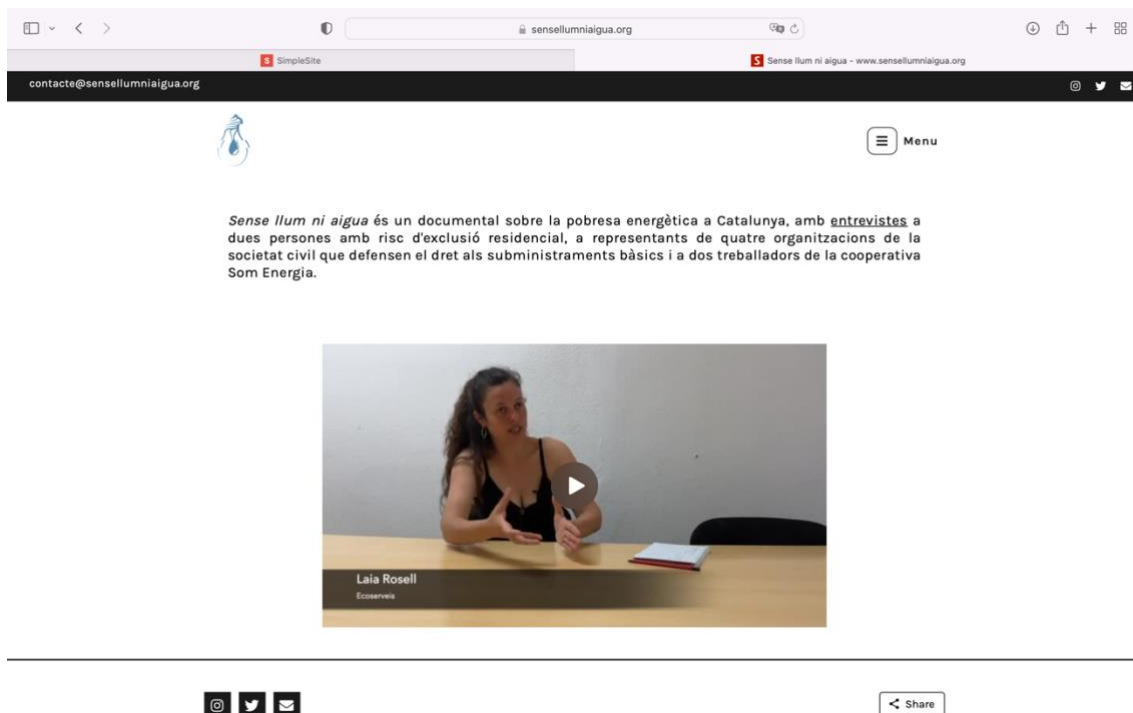
8. Annex

Imatge 1: Gestor de pàgines web SimpleSite.

Imatge 2: Pàgina d'inici del lloc web www.sensellumniaigua.org

Imatge 3: Secció “Sense llum ni aigua” amb el documental sencer.

Què és la pobresa energètica?

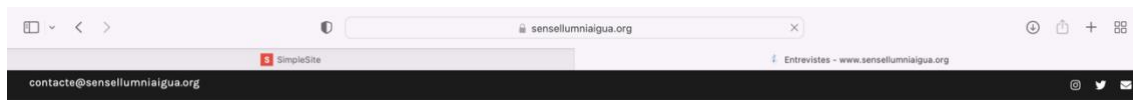

Quines dificultats es troba una persona que viu amb pobresa energètica?

Imatge 4: Secció “La Pobresa Energètica” amb tres vídeos que responen a les preguntes: Què és la pobresa energètica?, Quines dificultats es troba una persona que viu amb pobresa energètica? i Què és la Llei 24/2015?

Menu

Entrevista a en Fernando Alegria

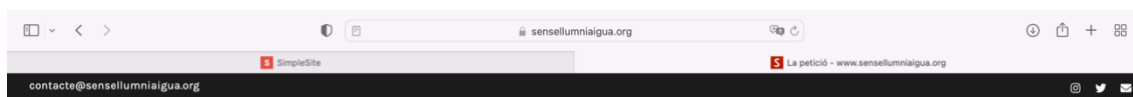

En Fernando Alegria va començar a l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD) com a voluntari. Actualment treballa al projecte Energia Justa, una iniciativa conjunta d'ABD i Ecoserveis.

Entrevista a l'Encarna Contreras

Imatge 5: Secció “Entrevistes” amb les entrevistes senceres a les 7 persones que participen al documental.

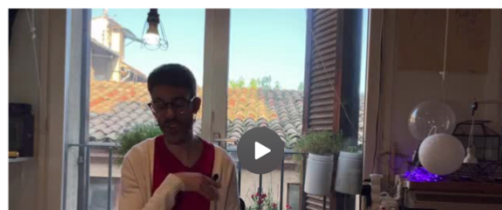
Menu

La pobresa energètica afecta a moltes persones a Catalunya. S'estima que entre un 10% i un 15% de catalans es veuen afectats per aquest problema, tot i que és difícil mesurar el nombre real de persones en aquesta situació.

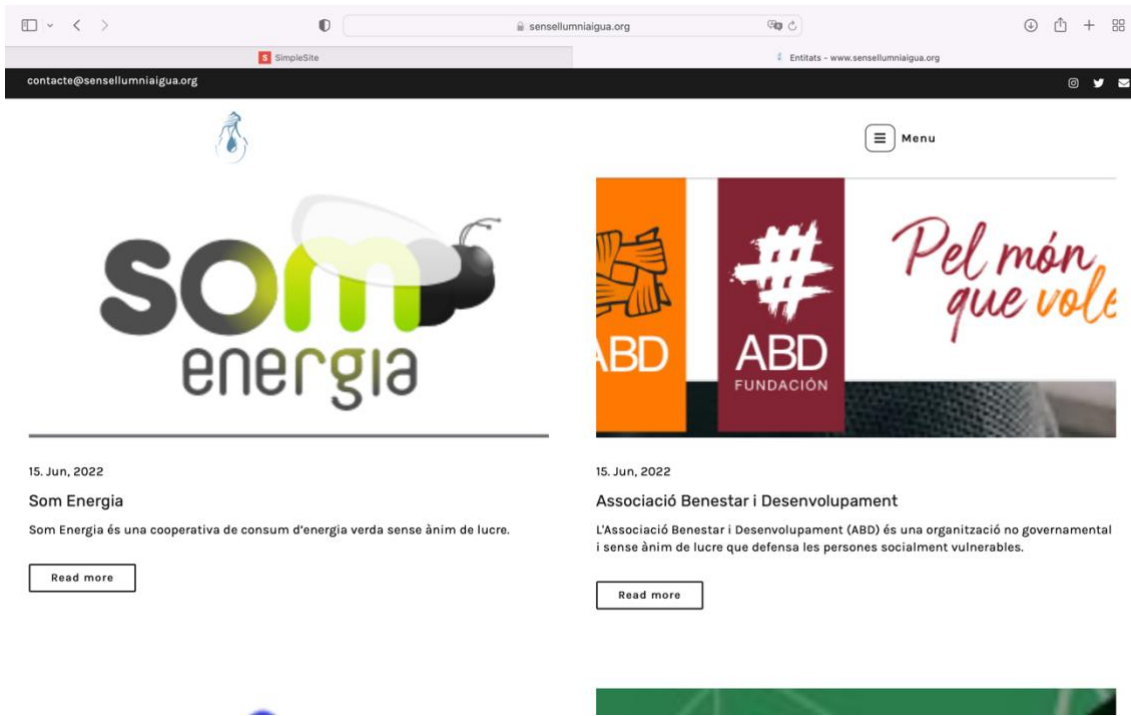
Malgrat l'aprovació de la Llei 24/2015 moltes famílies veuen vulnerats els seus drets d'accés als subministraments bàsics.

Si vols col·laborar amb una demanda o petició a la Generalitat pots enviar un correu a contacte@sensellumniaigua.org amb un vídeo o escrit explicant quins canvis creus que s'han de produir per fer front a aquesta desigualtat social.

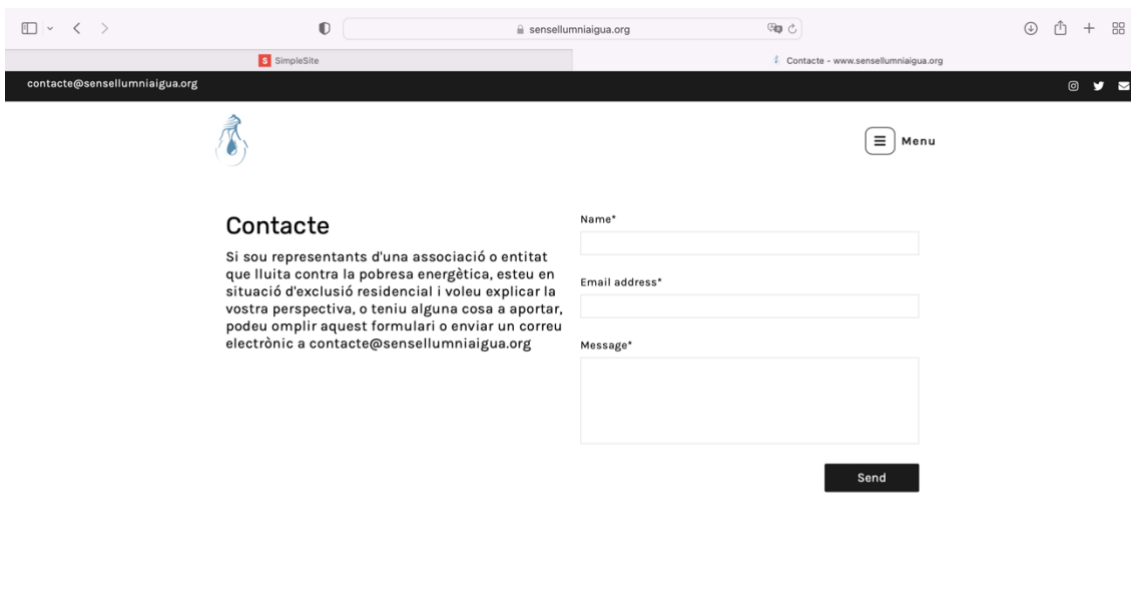
El recull de peticions conformaran una e-petició al Parlament de Catalunya.

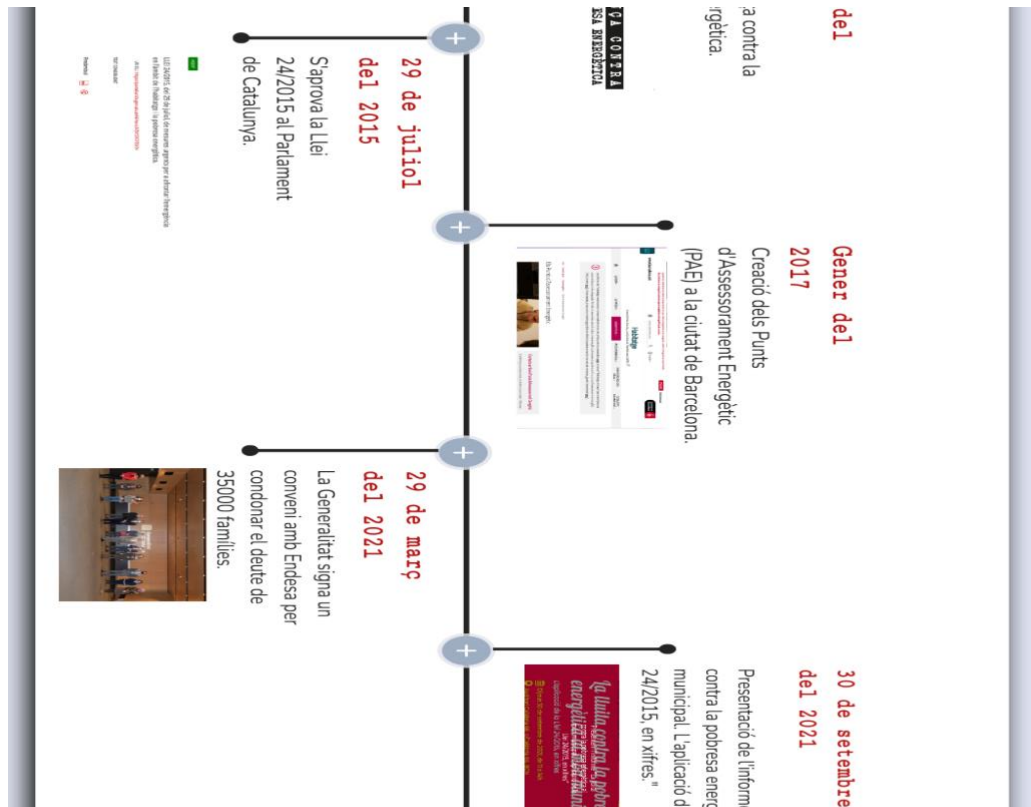
Imatge 6: Secció “La petició” on penjo les demandes individuals dels ciutadans a la Generalitat.

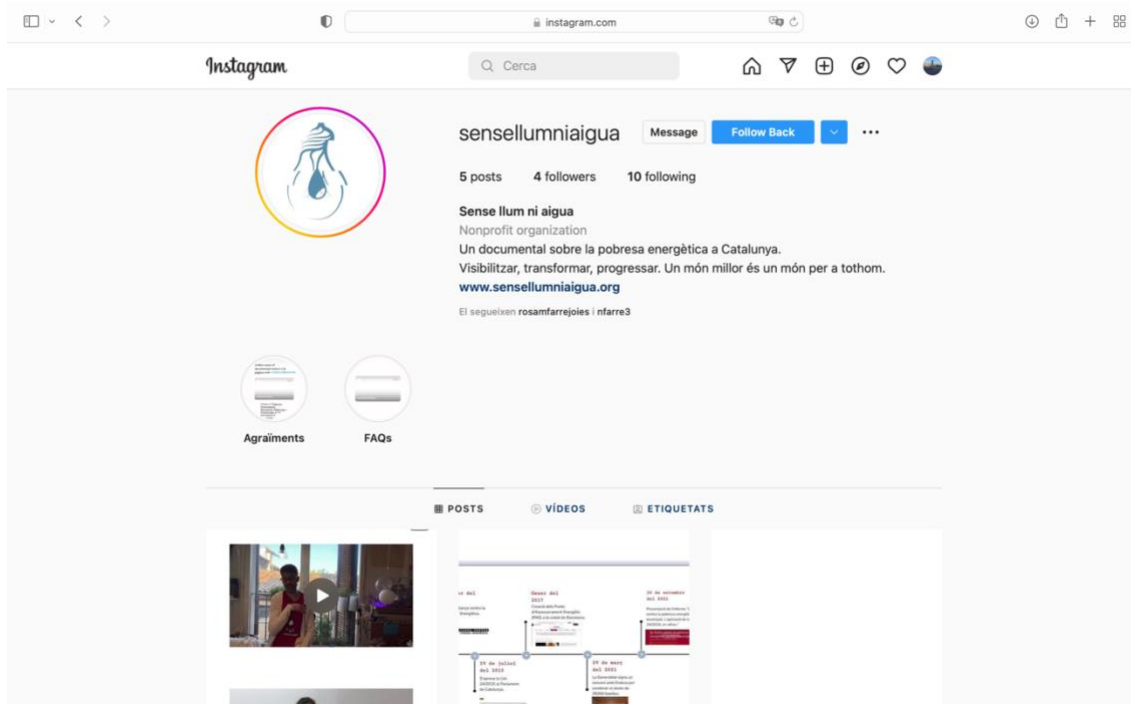
Imatge 7: Secció “Entitats” amb una breu explicació de cada entitat que he entrevistat i enllaços a les seves pàgines web.

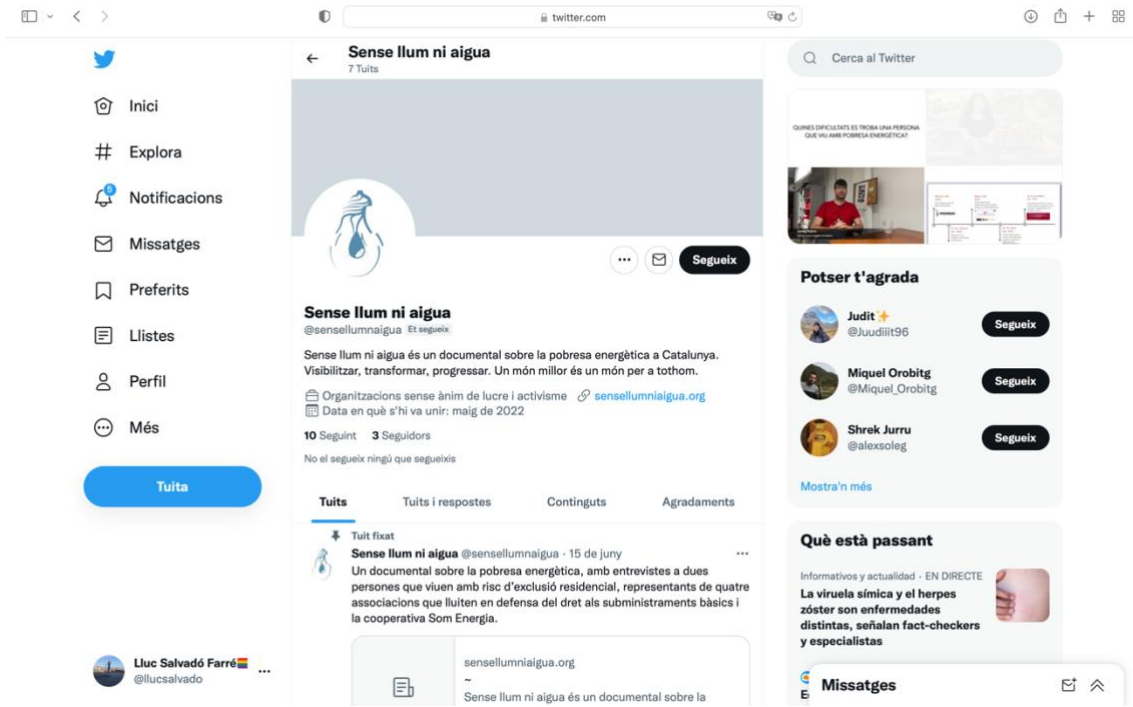
Imatge 8: Secció “Contacte” on els visitants a la pàgina web poden omplir un formulari per contactar amb mi o enviar-me un correu electrònic.

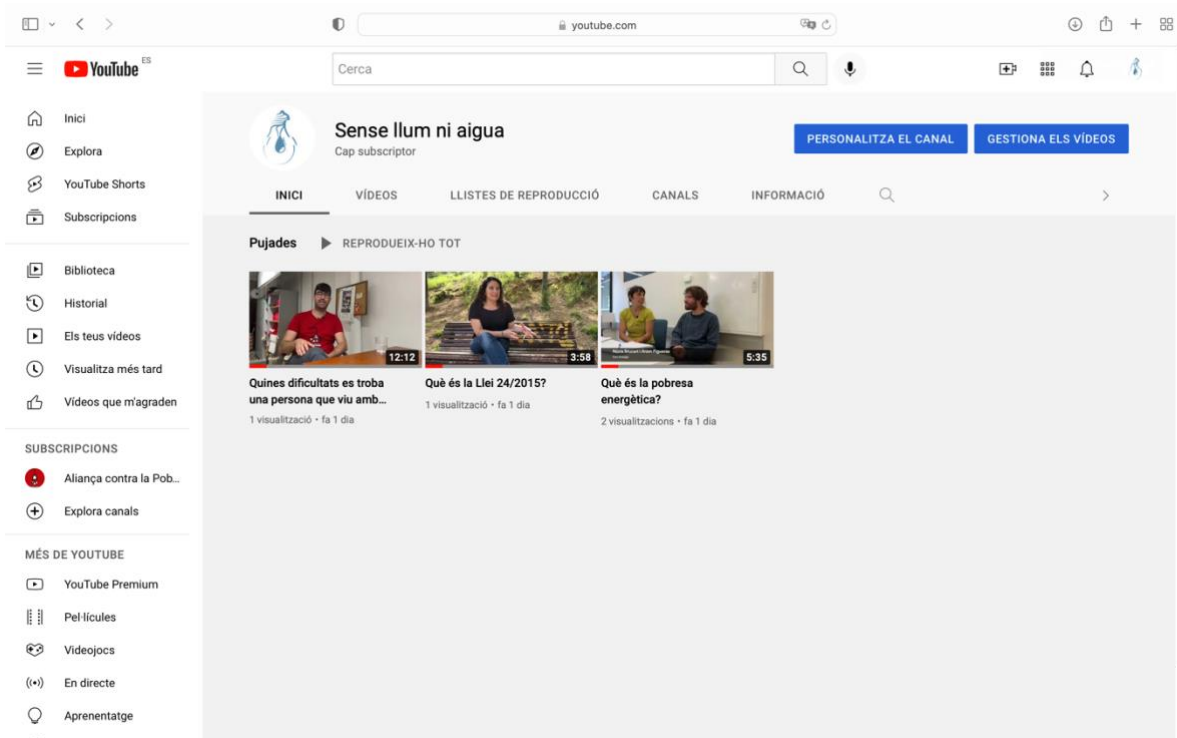
Imatge 9: Línia del temps

Imatge 10: Compte d'Instagram de Sense llum ni aigua.

Imatge 11: Compte de Twitter de Sense llum ni aigua.

Imatge 12: Canal de YouTube de Sense llum ni aigua.

Imatge 13: Enganxines amb els codis QR.